

MILAN KLEČ, TAVLA

»Izjave in pesmi / slovo od poezije« je Milan Kleč zastavil motto svoje zadnje pesniške zbirke *Tavla**; ničesar zunaj pesniškega tedaj; eksistencialnega, izpovednega; ostaja medij kot nosilec sporočila, poezija kot postopek, kot radikalen nadzor nad nastajanjem besed in verzov, pesmi in celotne »zgodbe« o pastirski-pesniški-koči.

Klečeva poezija v *Tavli* je anticivilizacijska, antiintelektualistična, nemo derna, neavantgardna; deloma preprosta, komunikativna, idilična in celo pastoralna, deloma folklorna, ekspresivna in v odtokih mitska. Klečeva poezija je produkt psihofizičnega obredja, scenarija, dramaturgije; postopek kot kult nastajanja in iskanja magične moči besed: »v koči sem našel / dišečo mast, / torej mi je bila / dana možnost, / zaprl sem polkna / in se slekel, / pazljivo sem se / namazil / po celem telesu, / vsak dan posebej, / tako ves gladek / in dišeč / sem se usedel / na stol, / roke sem položil / na kolena, / glavo sem nagnil / malo nazaj, / potem sem samo čakal, / menjavale so se noči, / jaz pa sem čakal / in čakal, / kot da bi bil to edini način, / da bi ukanil poezijo«, ali: »/.../ lotiti se bom moral / poezije, — / vrnil sem se v sobo / in poiskal kovček, / kjer hranim / svilena oblačila, / ki se odevam vanje, / ko sedam za pisalno mizo, — /.../«

Poezija nastaja naključno, kadar sama hoče: ne da se je izsiliti; je izvabiti iz oklepa lastnih zakonitosti, prehiteti njene razvojne faze; od embria, latentne pričujočnosti v zavesti, do aktualizacije, udejanjenja, ubesedenja. Od tu pri Kleču taka »brezbrižnost« do ustvarjanja (Poezija se poigrava z menoj);

(*Milan Kleč, *Tavla*, Mladinska knjiga, Ljubljana 1981, zbirka *Nova slovenska knjiga*, urednik Janez Mušič, opremila Nadja Furlan, grafično oblikovala Edita Kobe, str. 85)

kot da ni potreben nikakršen napor, ker se poezija pač rodi sama iz sebe. Poezija v *Tavli* išče pravljlično sceno spričo možnih metamorfoz lirskega subjekta, njegovih nekonvencionalnih leg in razmerij do sveta, a hkrati poudarjene samosmilečnosti, tudi ironične. Poezija je tudi realiteta življenja; medčloveška vez, intimen stik, pobuda (Zakaj omenjam muce).

V ciklu *Za muce* dobiva Klečeva poezija opaznejše stilne premike v smislu eksotike (*Tavla*, *Angeli*, *Angeli se ljubijo*, *Divji mak*, *Kdo so angeli*) in etnoloških odtokov (*Sneg*, *Cigani na obali*, *Cigan in ciganka*, *Zvezde*, *Noč*). Ciganski motivi kot metafora vesoljne ljubezni, elementarnosti nagonskega obreda, dopolnjujejo baladno, groteskno podobo sveta (*Čoln plove*, *Ovca je ušla*, *Petrolejka*).

Poudarjen motiv v *Tavli* je tudi ljubezen med moškim in žensko; individualno razmerje, s čisto prozaičnimi segmenti (*Nežen sem*, *Petnajst let sem stara*), a brez eksistencialno zavezujočih vezi, čeprav ohranja konkretizacijo in navidezno identiteto. Prava in edina pesnikova ljubezen je slej ko prej poezija sama.

Marijan Zlobec

APULEJ, METAMORFOZE ALI ZLATI OSEL

V prevodu Primoža Simonitija je pri Cankarjevi založbi izšel eden temeljnih tekstov t. i. antičnih romanov — Apulejeve *Metamorfoze* ali *Zlati osel*. Nastanek dela sega v 2. stoletje našega štetja, povezan pa je z grško predlogo, Lukianovim *Lukiusom ali oslom*. Apulej je zgodbo prevzel, jo z veliko ustvarjalno močjo preoblikoval in ji dal osebni pečat. Kolikor je preprosta, je tudi nenavadna, mestoma komična in satirična, ne more pa zakriti svoje fantastične obarvanosti ter velike mere pustolovskosti.